

JAN
GIJU
TEMPLAR

Preveo
Nikola Perišić

■ Laguna ■

Naslov originala

Jan Guillou
TEMPELRIDDAREN

Copyright © Jan Guillou 1999

Translation copyright © 2010 za srpsko izdanje, LAGUNA

U IME BOGA, MILOSTIVOG, SAMILOSNOG!

„Hvaljen neka je Onaj koji je u jednom času noći preveo Svoga roba iz Hrama časnog u Hram daleki, čiju smo okolinu blagoslovili kako bismo mu neka znamenja Naša pokazali. – On, uistinu, sve čuje, sve vidi.“

Kuran časni, sura 17, ajet 1

SVETA ZEMLJA

Te noći Muhamedu je došao arhanđel Božji Gavrilo, uzeo ga za ruku i poveo do svetog hrama Ćabe. Tamo ih je čekao krilati al Burak da bi ih poveo dalje, kuda Bog hoće.

A al Burak, koji je u jednom koraku mogao da pređe s jednog na drugi kraj sveta, raširio je svoja bela krila, uzdigao se ka zvezdanim nebesima i poneo Muhameda, mir neka je s njim, i njegovog pratioca do svetog grada Jerusalima i mesta gde je nekada stajao hram Solomonov. Na tom mestu, kraj zapadnog zida, nalazio se Hram daleki.

A arhanđel Gavrilo je poveo za ruku Glasnika Božjeg ka onima koji su mu prethodili, ka Mojsiju, Isusu, Jahiji, koga nevernici zovu Jovan Krstitelj, i Avramu, koji je bio visok čovek kovrdžave crne kose i po izgledu nalik Proroku, mir neka je s njim, dok je Isus bio niži čovek, smeđe kose i pegav.

Proroci i arhanđel Gavrilo sada su ponudili Glasnika Božjeg pićem, i on je između mleka i vina izabrao mleko. Tada je arhanđel Gavrilo rekao da je izbor dobar i da od sada svi pravoverni treba da ga slede.

Zatim je arhanđel Gavrilo poveo Glasnika Božjeg do stene na kojoj je Avram nekada bio spreman da žrtvuje sina, a kraj te

stene nalazile su se lestvice koje su vodile kroz sedam nebesa sve do Boga. I tako se Muhamed, mir neka je s njim, popeo preko sedam nebesa do Božjeg prestola, a usput je video kako je anđeo Malik otključao pakao gde su grešnike s usnama rascepljenim kao u kamile i u beskrajnim mukama primoravali da jedu užareni ugalj koji je plamteo i dok je izlazio iz njih pozadi.

Ali, dok se uznosio na Božja nebesa, Njegov poslanik je opazio i raj sa cvetnim vrtovima, kroz koji protiče sveža voda ili vino koje ne zavodi čula.

Kada se Muhamed nakon uznesenja na nebo vratio u Meku, dobio je od Boga zadatak da među ljudima širi Reč, i tako je počelo zapisivanje Kurana.

Čovečji vek kasnije, nova vera i njeni ratnici protutnjali su poput olujnog vetra iz pustinja Arabije, i stvorena je nova imperija.

Omajadski kalif, Prorokov naslednik Abdul Malik ibn Marvan, dao je da se, između leta gospodnjeg 685. i 691, pre svega ostalog izgradi džamija na mestu Hrama dalekog, što je upravo značenje reči Al Aksa, kao i džamija iznad stene na kojoj je Avram nameravao da žrtvuje sina, a Muhamed se uzneo na nebo, Kubat al Sakra, Kupola na steni.

Leta gospodnjeg 1099, treći po redu sveti grad pravovernih i treće po značaju molitveno mesto zadesila je velika nesreća. Franački hrišćani osvojili su grad i najužasnije ga oskrnavili. Sva živa bića pobili su mačem i kopljem, izuzev gradskih Jevreja, koje su spalili u sinagogi. Toliko je krvi teklo ulicama da je ponegde dopirala iznad članaka. Nikada više neće se dogoditi sličan pokolj u ovom ratničkom delu sveta.

Franci su pretvorili Kupolu na steni i Al Aksu u svoje molitvene hramove. A ubrzo će hrišćanski kralj Jerusalima Boduen II,

prepustiti Al Aksu najstrašnijim neprijateljima pravovernih, vitezovima templarima, da im tu bude sedište i štale za konje.

Jedan čovek je položio svetu zakletvu da će povratiti Al Kuds, sveti grad koji nevernici nazivaju Jerusalim. U hrišćanskom svetu i na našim jezicima on je poznat pod imenom Saladin.

I

U svetom mesecu žalosti muharemu, koji je tada počinjao u vreme kada je leto najvrelije, godine 575. nakon hidžre, koju su nevernici nazivali letom gospodnjim 1177, Bog je poslao najčudesnije spasenje najmilijem među pravovernima.

Jusuf i njegov brat Fahr jahali su spasavajući živote, a malo iza njih, kao zaštita od neprijateljskih strela, išao je emir* Musa. Progonioci, kojih je bilo šestorica, bili su im sve bliži i Jusuf je proklinjao svoju oholost koja ga je navela da poveruje da se ovako nešto nikada ne bi moglo desiti, pošto na celom svetu nema bržih konja od onih koje jašu on i njegovi pratioci. Međutim, ovaj sasušeni i kameniti predeo u dolini smrti i suše, zapadno od Mrtvog mora, bio je krajnje negostoljubiv. Zbog toga je bilo opasno jahati prebrzo, mada to kao da uopšte nije zanimalo njihove progonoce. Ako bi neki od njih i pao s konja, posledice ne bi bile tako teške kao kada bi se isto dogodilo nekom od progonjenih.

Jusuf je iznenada odlučio da naglo promene pravac ka zapadu i uzbrdo ka planinama, gde se nadao da će pronaći zaklon.

* U arapskim i turskim zemljama naziv za vojnog zapovednika ili visokog dostojanstvenika. (Prim. prev.)

Tri progonjena konjanika ubrzo su pratila jedan *vadi*, isušenu vododerinu, uspinjući se uz jednu strminu. Ali vadi se sužavao i produbljavao, pa su uskoro jahali kroz nešto nalik na izduženu činiju, kao da ih je Bog sprečavao u begu i usmeravao ka nekom određenom mestu. Pred njima se sada pružao samo jedan put, a on je vodio sve strmije uzbrdo i terao ih da se kreću sve sporije. A progonioci su se približavali i progonjeni uskoro neće biti predaleko od njihovih strela. Oni su već pričvrstili na leđima okrugle štitove okovane gvoždem.

Jusuf nije navikao da moli nekoga za život, ali se sada, primoran da jaše sve sporije zbog podmuklih stenovitih izbočina na dnu vadija, ipak prisetio jednog ajeta iz reči Božjih i izrecitovao ga zadihano i suvih usana:

Onaj koji je stvorio život i smrt kako bi vas stavio na iskušenje i naveo vas da pokažete koji je od vas po svojim postupcima najbolji. On je Svemogućí. Onaj koji uvek oprašta.

A Bog je zaista stavio svog voljenog Jusufa na iskušenje i pokazao mu, najpre kao neko priviđenje u svetlosti zalazećeg sunca, a potom sa zastrašujućom jasnoćom, najužasniji prizor koji bi pravoverni mogao da ugleda u ovom teškom položaju progonjenog.

Ispred njih, iz gornjeg dela vadija, pojavio se vitez templar s kopljem oborenim kao za napad, a sledio ga je njegov *seržant*.* Ova dva dušmana svega što živi i svega što je dobro, jahala su tako brzo da su im se ogrtači vijorili pozadi poput velikih zmajevih krila, i približavali su se kao pustinjski džini.**

Jusuf je naglo zaustavio konja i spetljao se oko štita, koji je sada morao da skine s leđa i stavi ispred sebe kako bi dočekao nevernikovo koplje. Nije osećao strah, pre hladno uzbudjenje koje je nagoveštavalo blizinu smrti, i usmerio je konja ka

* Štitonoša templarskog viteza. (Prim. prev.)

** Džin – pustinjski duh iz arapske mitologije. (Prim. prev.)

strmom zidu vadija kako bi smanjio površinu za pogodak i iskrenuo se u odnosu na neprijateljsko koplje.

Ali tada je templar, koji je sada bio udaljen tek nekoliko udisaja, podigao koplje i štitom mahnuo u stranu dajući znak Jusufu i drugim pravovernima da treba samo da mu se uklone s puta. Tako su i učinili i već u sledećem trenutku dva su templara protutnjala pored, zbacivši ogrtače koji su lepršajući pali u prašinu iza njih.

Jusuf je brzo znacima izdao naređenje svojim pratiocima, i oni su se zbog proklizavanja konjskih kopita s mukom uspen-trali strmim obronkom vadija i došli do mesta s kog se pružao dobar vidik. Tu je Jusuf okrenuo konja i zastao, jer je želeo da shvati kakva se Božja namera krije u svemu ovome.

Ostala dvojica su radije želela da iskoriste priliku i udalje se dok se templari i razbojnici ne obračunaju kako znaju i umeju. Ali Jusuf je brzim i ljutitim pokretom ruke prekinuo raspravu, pošto je zaista hteo da vidi šta će se sada dogoditi. Nikada nije bio tako blizu nekog templara, tih zlih demona, i snažno je osećao, kao da ga je savetovao Božji glas, da mora da vidi ono što će se dogoditi i da ga ni zdrav razum ne sme sprečiti u tome. Jer ako bi postupio po zdravom razumu, trebalo bi da jaše i dalje prema Al Arišu, dokle god dnevno svetlo to bude dopuštalo i dok se ne spusti tama i zakloni ih svojim plaštom. Međutim, ono što je sada gledao, nikada neće zaboraviti.

Šestorica razbojnika nisu imala izbora kada su uvidela da će sada, umesto da nastave da gone tri bogataša, morati da ukrste koplja s dvojicom templara. Vadi je bio pretesan da bi mogli da zastanu, okrenu se i povuku pre nego što ih Franci sustignu. Nakon kraćeg oklevanja učinili su jedino što se moglo učiniti, pregrupisali su se, te su sada jahali po dvojica, i podboli konje kako ih napad ne bi zatekao dok stoje.

Templar odeven u belo, koji je jahao ispred svog seržanta, najpre je izveo lažni napad na desnog od prva dva razbojnika,

a kada je ovaj podigao štit kako bi dočekaao strašni udar koplja – Jusuf je stigao da se zapita shvata li razbojnik šta ga sada čeka – templar je preusmerio konja brzim pokretom, takoreći neizvodljivim na ovako teškoj podlozi, a onda je, krećući se pod drugačijim uglom, proterao koplje pravo kroz štit i telo levog razbojnika, ispuštajući ga iz ruke kako ga ne bi izbacilo iz sedla. Upravo se tada seržant približio zbunjenom desnom razbojniku, koji se zgrčio iza svog štita u iščekivanju udarca do koga nije došlo i koji je sada pogledao preko štita samo da bi ga s neočekivane strane koplje drugog neprijatelja pogodilo u lice.

Templar odeven u belo s groznim crvenim krstom sada se suočio sa sledeća dva neprijatelja u jednom prolazu koji je bio tako uzan da su u njega jedva mogla uporedo da stanu tri konja. Izvukao je mač i u prvi mah se činilo da namerava da napadne jureći pravo, što ne bi bilo pametno pošto mu se oružje nalazilo samo s jedne strane. Ali on je iznenada izvio svog lepog konja, prljavobelog pastuva u punoj snazi, i zamahnuo unazad ka jednom od razbojnika, koga je udarac izbacio iz sedla.

Drugi razbojnik je tada uočio zgodnu priliku jer mu se neprijatelj približio postrance, gotovo okrenut leđima, s mačem u pogrešnoj ruci i predaleko da bi mogao da ga njime ugrozi. Uopšte nije stigao da shvati da je templar ispustio štit i prebacio mač u levu ruku. I tako je razbojnik, kada se ispružio kako bi zadao udarac sabljom, izložio vrat i glavu neprijatelju, koji ga je pogodio s pogrešne strane.

„Ako u glavi i može da ostane neka misao u trenutku smrti, makar i na tren, ova je glava pala na zemlju sasvim zbunjena“, rekao je Fahr zatečeno. Sada je ova predstava zaokupila i njegovu pažnju i želeo je da gleda dalje.

Preostala dva razbojnika iskoristila su trenutak u kome je templar odeven u belo usporio nakon što je ubio drugog razbojnika. Okrenuli su konje i dali se u beg niz vadi.

Seržant odeven u crno prišao je grešnom psu koga je templarev konj oborio na zemlju. Sjahao je, mirno jednom rukom uzeo uzde razbojnikovog konja i pometenom razbojniku, koji se teturao sasvim prekriven modricama, drugom rukom zario mač u grlo, upravo na mestu gde se završavala kožna verižnjača prekrivena čeličnom krljušti. Nakon toga nije načinio nikakav pokret koji bi ukazivao na to da želi da pođe za svojim gospodarom, koji je sada ubrzavao jureći preostala dva razbojnika. Umesto toga, vezao je uzde oko prednjih nogu konja koga je upravo zarobio i oprezno se uputio ka preostalim konjima bez jahača, kojima je, kako se činilo, nešto govorio da bi ih umirio. Izgledalo je kao da se uopšte ne brine za svog gospodara za kojim je trebalo da jaše kako bi ga štitio, već mu je bilo važnije da sakupi neprijateljske konje. Bio je to zaista veoma neobičan prizor.

„Onaj tamo“, rekao je emir Musa i pokazao ka templaru odevenom u belo, koji je daleko dole u vadiju nestajao s vidika trojice pravovernih, „onaj tamo koga vidiš dole, gospodaru, jeste Al Guti.“

„Al Guti?“, začudio se Jusuf. „Izgovaraš njegovo ime kao da bi trebalo da znam za njega. Ali ne znam ga. Ko je Al Guti?“

„Al Guti je jedan od onih za koje bi trebalo da znaš, gospodaru“, odgovorio je emir Musa ozbiljno. „Njega nam je sam Bog poslao zbog naših grehova, on je jedan od onih đavola sa crvenim krstom koji ponekad jaše s turskom konjicom, a ponekad i s njihovim teško oklopljenim vitezovima. Sada, kao što vidiš, jaše arapskog pastuva kao turski laki konjanik, a ipak nosi koplje i mač kao da je na nekom od onih tromih i teških franačkih konja. On je, inače, templarski emir u Gazi.“

„Al Guti, Al Guti“, zamišljeno je promrmljao Jusuf. „Njega želim da sretnem. Sačekaćemo ovde!“

Druga dvojica su ga užasnuto pogledala, ali su odmah shvatile da je već doneo odluku, te je stoga bilo kakva primedba bila besmislena.

Dok su tri saracenska konjanika čekala gore na ivici vadija, videla su kako je templarev seržant naizgled bez poteškoća, kao da se bavi bilo kojim svakodnevnim poslom, sakupio konje četvorice poginulih, privezao ih zajedno, a zatim prionuo na odvlačenje i premeštanje leševa razbojnika, koje je s velikim naporom, iako je izgledao kao veoma snažan čovek, podizao na konje i vezivao ih za njih.

Templar, kao i dvojica preostalih razbojnika, donedavno progionoci a sada i sami progonjeni, više nisu bili na vidiku.

„Mudro“, promrmljao je Fahr kao za sebe, „to je mudro. On vezuje svakog čoveka za njegovog konja kako bi ih umirio uprkos krvoproliću. Očigledno ima nameru da povede konje sa sobom.“

„Da, to su zaista veoma dobri konji“, složio se Jusuf. „Jedino ne razumem kako ovi lupeži imaju konje koji bi pristajali nekom kralju. Njihovi konji nimalo ne zaostaju za našim.“

„Pa i više od toga. Na kraju su počeli da nas pristizu“, pri-
metio je emir Musa, koji nikad nije oklevao da svom gospodaru iskreno kaže šta misli. „Ali, nismo li već videli ono što smo želeli da vidimo? Zar sada ipak ne bi bilo najpametnije da odjašemo u mrak pre nego što se Al Guti vrati?“

„Jesi li sasvim siguran da će se vratiti?“, upitao je Jusuf veselo.

„Da, gospodaru, vratiće se“, odgovorio je emir Musa smrk-
nuto. „Podjednako sam siguran u to kao i onaj seržant tamo dole, koji nije ni pomislio da krene za svojim gospodarom kako bi mu pomogao protiv samo dvojice neprijatelja. Zar nisi video kako je Al Guti vratio mač u korice, uzeo luk i nategao ga dok je zaokretao za ugao tamo dole?“

„Imao je luk a templar je?“, iznenađeno je upitao Jusuf i izvio tanke obrve.

„Baš tako, gospodaru“, odgovorio je emir Musa potvrđujući glavom. „On je, kao što sam rekao, laki konjanik, ponekad jaše

s lakom opremom i gađa strelom iz sedla kao Turčin, samo iz većeg luka. Mnogo je pravovernih poginulo od njegovih strela. Ipak ću biti tako drzak da predložim, gospodaru...“

„Ne!“, prekinuo ga je Jusuf. „Čekaćemo ovde. Želim da se sretnem s njim. Mi smo trenutno u primirju s templarima i želim da mu zahvalim. Dugujem mu zahvalnost, a mrsko mi je i da pomislim da budem dužan jednom templaru!“

Druga dvojica su uvidela da nema svrhe dalje se protiviti. Ali nisu bili dobre volje i razgovor je zamro.

Neko vreme su sedeli u tišini, nagnuti napred, oslonjeni rukom o sedlo, i posmatrali seržanta koji je sad već završio posao oko leševa i konja. Počeo je da sakuplja oružje, kao i ogrtače koje su on i njegov gospodar zbacili pre napada. Nakon nekoliko trenutaka pojavio se s odrubljenom glavom u jednoj ruci i kratko se činilo kao da razmišlja kako da i nju uključi u tovar. Najzad je svukao ogrtač s jednog razbojnika, umotao glavu i napravio zavežljaj koji je privezao za jabuku sedla pokraj tela kome je nedostajala glava.

Naposletku je seržant završio sve svoje poslove, proverio je stoje li svi zavežljaji dobro, a zatim se popeo u sedlo i počeo polako da vuče karavan od vezanih konja prolazeći pored tri Saracena.

Jusuf je učtivo pozdravio seržanta na franačkom jeziku i širokim pokretom ruku. Seržant je uzvratilo nesigurnim osmehom, ali nisu čuli šta im je odgovorio.

Počelo je da se smrkava, sunce se već spustilo iza visokih planina na zapadu, a u dolini se više nije video plavi odblesak slanog mora. Kao da su osetili nestrpljenje svojih gospodara, konji su sada zamahivali glavama i povremeno rzali i sami želeći da odu odatle pre nego što bude prekasno.

Ali onda su ispod ugledali templara odevnog u belo kako im se približava jašući kroz vadi. Vodio je dva konja s dva mrtva

čoveka prebačena preko sedla. Nije žurio, jahao je pognute glave i kao utonuo u molitvu, iako je, po svemu sudeći, posmatrao tlo puno kamenja i rupa kako bi izabrao pravi put. Činilo se da nije primetio tri konjanika koja su čekala na njega, mada su se, s mesta na kome se on nalazio, sigurno jasno mogli videti kao obrisi naspram svetlog dela večernjeg neba.

Kada je došao do njih, podigao je pogled i zaustavio konja ne rekavši ni reč.

Jusuf je bio potpuno zapanjen, gotovo zanemeeo, pošto se ono što je sada gledao uopšte nije slagalo s onim što je video tek nekoliko trenutaka ranije. Taj đavolov demon koji se očigledno zove Al Guti zračio je smirenošću. Kacigu je okačio o lanac preko ramena, a kratka svetla kosa i oštra neuredna brada iste boje uistinu su uokvirivale lice demona s očima koje nisu mogle biti plavljje. Ispred je stajao čovek koji je maločas ubio trojicu ili četvoricu drugih ljudi, Jusuf od uzbuđenja nije mogao tačno da se priseti koliko ih je bilo iako se obično sećao svega što bi video tokom borbe. Video je već mnoge posle izvojevanje pobede, pošto su ubijali i pobedili, ali nikada nekoga ko je u tom času izgledao kao da se vraća s dnevnog posla, kao da je požnjeo žito u polju ili šećernu trsku u močvari, mirne savesti kakva može biti zaista samo nakon dobro obavljenog zadatka. Plave oči nisu izgledale kao oči demona.

„Mi tebe čekali... mi tebi zahvaliti...“, rekao je Jusuf na manjkavom franačkom jeziku koji se nadao da će njegov sago-vornik razumeti.

Čovek koji se na jeziku pravovernih zvao Al Guti ispitivački je gledao Jusufa, a zatim mu je lice polako ozario osmeh, kao da je pretraživao po svom pamćenju i pronašao ono što je tražio, zbog čega su emir Musa i Fahr, ali ne i sam Jusuf, oprezno, gotovo nesvesno posegnuli rukom ka oružju okačenom o sedlo. Templar je sasvim jasno video te ruke na putu ka sabljama, koje

su sada izgledale kao da razmišljaju potpuno samostalno. Zatim je podigao pogled ka trojici koja su stajala na padini, pogledao je Jusufa pravo u oči i odgovorio mu na Božjem jeziku:

„U ime milostivog Boga, mi sada nismo neprijatelji i ne želim da se borim protiv vas. Setite se sledećih reči iz vaše knjige, reči koje je sam Prorok, mir neka je s njim, izgovorio: *Nemojte oduzeti drugome život – Bog ga je proglasio svetim – osim s pravednim ciljem*. Vi i ja nemamo nikakav sličan pravedan cilj, jer sada među nama vlada primirje.“

Templar im je uputio još širi osmeh, kao da želi da ih zasmee; on je u potpunosti bio svestan kakav će utisak ostaviti na neprijatelje to što im se obratio na svetom jeziku Kurana. Ali je Jusuf, koji je sada uvideo da mora brzo da misli i preuzme vlast nad situacijom, odgovorio templaru nakon kratkog oklevanja:

„Putevi svemogućeg Boga uistinu jesu nedokučivi“ – na šta je templar klimnuo glavom kao da su mu te reči naročito poznate – „i jedino On može znati zbog čega nam je poslao neprijatelja da nas spase. Ali ja ti dugujem zahvalnost, viteže od crvenog krsta, i želim da ti dam deo onoga čega se ovi prokletnici koji su krenuli na nas nikada neće dočepati. Dajem ti sada sto dinara u zlatu i oni ti po pravu pripadaju za ono što si učinio pred našim očima!“

Jusuf je smatrao da je govorio kao kralj, i to kao veoma darežljiv kralj, kakvi bi kraljevi i trebalo da budu. Ali na njegovu preneraženost, kao i njegovog brata i emira Muse, templar je isprva odgovorio samo smehom, potpuno iskrenim i bez poruge.

„U ime milostivog Boga, ti govoriš s dobrom namerom, ali i iz neznanja“, odgovorio je templar. „Ja ne mogu ništa primiti od tebe. Učinio sam ono što bih morao da učinim i da ti nisi bio tu. Kao prvo, ja ne posedujem ništa i ništa ne mogu da primim. Kao drugo, ti bi, ako zanemarimo ovaj moj zavet, poklonio sto dinara vitezovima templarima. A, oprosti mi, moj nepoznati

neprijatelju ili prijatelju, mislim da bi ti bilo teško da taj poklon objasniš svom Proroku!“

Izgovarajući ove reči, templar je dograbio uzde, krajičkom oka pogledao u pravcu dva konja i dva leša koja je vodio sa sobom, podbo svog arapskog konja i podigao desnu ruku sa stisnutom pesnicom kao znak kojim se pozdravljaju bezbožni templari. Izgledao je kao da ga ova situacija veoma zabavlja.

„Čekaj!“, rekao je Jusuf tako brzo da su mu reči izletele pre nego što je stigao da razmisli. „Onda, umesto toga, pozivam tebe i tvog seržanta da s nama podelite večernji obed!“

Templar je zaustavio konja i pogledao Jusufa kao da se premišlja.

„Prihvatam tvoj poziv, moj nepoznati neprijatelj ili prijatelj“, odgovorio je templar polako, „ali samo pod uslovom da mi daš reč da nijedan od vas trojice nema nameru da potegne oružje na mene ili mog seržanta sve dok smo zajedno.“

„Imaš moju reč, tako mi istinitog Boga i Njegovog proroka“, brzo odgovori Jusuf. „Mogu li ja dobiti tvoju reč?“

„Da, imaš moju reč, tako mi istinitog Boga, Njegovog Sina i presvete Deve“, odgovorio je templar podjednako brzo. „Ako odjašete dva prsta južno od one tačke gde sunce zalazi iza planina, doći ćete do jednog potoka. Pratite ga u pravcu severozapada i stići ćete do niskog drveća pokraj koga ima vode. Tu se zaustavite da prenoćite. Mi ćemo biti nešto dalje ka zapadu, pored iste vode koja vodi do vas, samo uzvodno. Ali nećemo je zagaditi. Uskoro će biti veče i čas za molitvu, i vašu i našu. Ali kada potom po mraku dođemo do vas, ići ćemo tako da nas čujete, a ne u tišini kao neko sa zlim namerama.“

Templar je podbo konja, ponovo ih pozdravio, pokrenuo svoj mali karavan i odjahao u suton ne osvrćući se.

Trojica pravovernih dugo su gledala za njim, i nijedan se nije pomakao niti išta rekao. Konji su im nestrpljivo rzali, ali Jusuf beše utonuo u misli.

„Ti si mi brat i ništa što učiniš ili kažeš ne bi trebalo da me iznenadi posle svih ovih godina“, rekao je Fahr. „Ipak, ovo što si upravo učinio iznenadilo me je više od svega. Templar! I to baš onaj kog zovu Al Guti!“

„Fahre, mili moj brate“, odgovorio je Jusuf dok je lakim pokretom okretao konja kako bi ga usmerio na put koji mu je pokazao neprijatelj, „čovek mora upoznati svog neprijatelja, zar nismo često razgovarali o tome? A kog bi neprijatelja onda bilo najbolje upoznati, ako ne najužasnijeg među njima? Bog nam je pružio zlatnu priliku, ne odbijmo ovakav dar.“

„Ali, možemo li se osloniti na reč takvog čoveka?“, prigovorio je Fahr nakon što su neko vreme jahali bez reči.

„Pa, u stvari, možemo“, promrmljao je emir Musa. „Neprijatelj ima mnogo lica, poznatih i nepoznatih. Ali u reč ovog čoveka možemo se pouzdati kao i u reč tvog brata.“

Jahali su po neprijateljevim uputstvima i ubrzo naišli na potočić sa svežom hladnom vodom, gde su se zaustavili i pustili konje da se napoje. Zatim su produžili uz potok i, baš kao što im je templar i rekao, stigli na zaravan gde se potok širio i pretvarao u baru oko koje je raslo nisko drveće i žbunje i gde je bilo nešto malo trave za konje. Skinuli su sedla i tovar s konja, a zatim im vezali prednje noge kako bi ostali pokraj vode i da ne bi tražili ispašu negde dalje, gde je ionako nema. Potom su se, kako pravila nalažu, temeljno oprali pre molitve.

Čim se na plavom letnjem noćnom nebu ukazao svetli mesečev srp, izgovorili su molitve u znak žalosti za poginulima i zahvalnosti što im je Bog u svojoj bezgraničnoj milosti poslao najstrašnijeg među neprijateljima da ih spase.

Posle molitve su pričali upravo o ovome, a Jusuf je smatrao da je Bog time na gotovo šaljiv način pokazao svoju svemoć, za Njega ništa nije nemoguće, pa čak ni da pošalje templara da spase baš njih koji će, naposletku, odneti pobedu nad svim templarima.

U tu zamisao je Jusuf ubeđivao i sebe i sve druge. Franci* su dolazili i odlazili iz Svetog grada, ponekad brojni poput skakavaca, a ponekad u nevelikom broju. Godinu za godinom dolazile su nove vojskovođe iz franačkih zemalja, pljačkale i pobeđivale ili bivale poražene i ginule, a ako bi pobeđile, brzo su se vraćale kući sa svojim teškim tovarima.

Ali neki Franci nikada nisu odlazili kući, i oni su bili istovremeno najbolji i najgori. Najbolji zbog toga što nisu pustošili zabave radi, i zbog toga što su s njima mogli da razgovaraju i zaključuju ugovore o trgovini i sporazume o primirju. Međutim, bili su i najgori zato što su neki od njih tako strašni protivnici u ratu. A najstrašniji od svih bila su ona dva prokleta ratnička monaška reda, templarski red i red jovanovaca. Onaj ko želi da očisti zemlju od neprijatelja, onaj ko želi da povрати Al Aksu i Kupolu na steni u svetom Božjem gradu, na kraju mora pobeđiti i templare i jovanovce. Nema drugog izlaza.

Ali, činilo se da je baš te proklete vernike nemoguće pobeđiti. Borili su se bez straha, uvereni da će otići u raj ako umru u borbi. Nikada se nisu predavali jer je njihov *Pravilnik* zabranjivao otkup zarobljene braće. Uhvaćeni vitez jovanovac ili templar bio bi bezvredan zarobljenik koga su mogli pustiti na slobodu ili ubiti. I zato su ih uvek ubijali.

Jedno jednostavno pravilo je govorilo da ako se petnaestorica pravovernih sretne u ravnici s petoricom templara, preživeće svi ili nijedan. Ako bi petnaestorica pravovernih napala petoricu nevernika, nijedan od pravovernih ne bi izvukao živu glavu. Da bi bili sigurni u takvom napadu, moralo bi da ih bude četiri puta više a da ipak budu spremni na veoma velike gubitke. S običnim Francima nije bilo tako, njih je bilo moguće pobeđiti čak i s malobrojnom silom na strani pravovernih.

Dok su Fahr i emir Musa prikupljali gorivo za vatru, Jusuf je ležao s rukama ispod glave i gledao gore ka nebu na kome se

* Naziv koji su Arapi upotrebljavali za sve krstaše u Svetoj zemlji. (Prim. prev.)

palilo sve više zvezda. Razmišljao je o svojim najgorim neprijateljima. Mislio je o onome što je video neposredno pred zalazak sunca. Taj čovek, koga zovu Al Guti, ima konja dostojnog jednog kralja, konja koji izgleda kao da misli isto što i njegov gospodar, koji izvršava naređenja i pre nego što mu se da znak da nešto uradi.

To nije bila vradžbina, Jusuf je uvek odbacivao takva objašnjenja. Tajna je jednostavno bila u tome da su se taj čovek i taj konj borili i vežbali zajedno tokom mnogo godina, i to su činili s najvećom ozbiljnošću, a ne kao neku razbibrigu kojom se čovek bavi kada ne zna šta će sa sobom. Sličnih ljudi i konja bilo je među egipatskim mamelucima,* a mameluci se, naravno, nisu bavili ničim drugim osim vežbanjem dok ne postanu dovoljno uspešni i dobiju zapovedništvo i zemlju, slobodu i zlato u znak zahvalnosti za brojne i dobre godine ratne službe. To nije bilo nikakvo čudo niti čarolija, i čovek je, ne samo Bog, stvarao ovakve ljude. Pitanje je bilo jedino šta je presudno u ostvarivanju tog cilja.

Jusufov odgovor na ovo pitanje uvek je bio čista vera, to jest da će onaj ko u potpunosti i do kraja sledi Prorokove reči, mir neka je s njim, u džihadu, svetom ratu, postati i nepobediv ratnik. Nevolja je bila u tome što su se među mamelucima u Egiptu teško mogli pronaći najverniji muslimani; ovi Turci su obično bili manje ili više sujeverni, verovali su u duhove i sve-to kamenje i ispovedali čistu i istinsku veru samo na rečima.

U tom slučaju je još gore što su nevernici u stanju da stvore ljude kao što je Al Guti. Mora da Bog tako pokazuje da čovek sâm, slobodnom voljom, određuje svoj ovozemaljski životni cilj, i da će se tek kada sveti oganj razdvoji žito od kukolja pokazati ko je pravoveran a ko nevernik.

* Mameluci – islamizovani robovi-vojnici poreklom iz raznih zemalja u službi arapskih kalifa i sultana, ratovali su uglavnom u konjici. (Prim. prev.)

Ta misao je izazivala potištenost. Jer, ukoliko je Božja namera bila da pravoverni, ako uspeju da se ujedine u džihadu protiv nevernika, budu nagrađeni pobedom, zbog čega je onda stvorio neprijatelje koje je nemoguće pobediti u borbi čovek na čoveka? Možda da bi pokazao da se pravoverni zaista moraju ujediniti protiv neprijatelja, da pravoverni moraju prestati sa svim međusobnim borbama, jer bi, kada bi se ujediniili, bili deset ili stotinu puta brojniji od Franaka, koji bi tada bili osuđeni na propast, pa sve da su i svi do jednog templari.

Jusuf je ponovo u sećanje prizvao sliku Al Gutija, njegovog pastuva, njegove crne dobro podmazane i neoštećene konjske opreme, njegovog oružja i oklopa, i ništa od toga nije bilo lepo za oko već samo pogodno za rukovanje. Iz toga se moglo štošta naučiti. Svakako je mnogo ljudi umrlo na bojnopolju samo zato što nisu mogli doći do obuke na sebe novu, krutu zlatnu čipku preko oklopa, koja im je ometala pokrete u presudnom trenutku, pa je tako taština više od bilo čega drugog bila uzrok njihove smrti. Čovek mora da pamti i uči iz svega što vidi, jer kako bi inače bilo moguće pobediti đavolskog neprijatelja koji je zaposeo sveti Božji grad?

Vatra je već pucketala, a Fahr i emir Musa behu prostrli tkalinu od muslina i na nju poređali hranu koju su poneli, kao i pehare s vodom. Emir Musa je čučao i mleo zrna moka kako bi napravio crni beduinski napitak. Spustila se tama, a s njom je stiglo i osveženje, najpre kao rashlađujući povetarac koji se spuštao niz padine iz Al Halila, Avramovog grada. Ali uskoro će se svežina nakon vrelog dana pretvoriti u pravu hladnoću.

Pošto je vetar duvao sa zapada, Jusuf je osetio miris dvojice Franaka u istom trenutku kada ih je čuo kako dolaze kroz mrak. Bio je to zadah koji je podsećao na robove i bojište, i bez sumnje su neoprani dolazili na večeru, budući da su varvari kakvi jesu.

Kada je templar stupio u krug koji je obasjavala vatra, pravoverni su videli da ispred sebe nosi beli štit sa crvenim krstom

onako kako jedan gost ne bi trebalo da čini, i emir Musa je napravio nekoliko neodlučnih koraka ka svom sedlu, gde je spremio sve svoje oružje zajedno s opremom za konja. Ali Jusuf je brzo uhvatio njegov uznemireni pogled i bez reči odmahnuo glavom.

Templar se poklonio trojici domaćina redom, a seržant je nespretno podražavao svog gospodara. Potom je iznenadio trojicu pravovernih time što je podigao svoj beli štit s ogavnim krstom i pričvrstio ga, visoko koliko je mogao, na jedno nisko drvo u blizini. Kada je zatim prišao i otpasao mač kako bi seo tamo gde mu je Jusuf pokazao rukom, objasnio je da, koliko je njemu poznato, nema neprijateljski raspoloženih ljudi u blizini, ali što je sigurno – sigurno je. Templarski štit svakome ubije želju za borbom. Osim toga, velikodušno je ponudio da ga ostavi da visi tamo preko noći i uzme ga odande u zoru, kada za sve njih dođe vreme da idu dalje.

Kada su templar i njegov seržant seli kraj prostirke od muslimana i počeli da vade hranu iz svojih zavežljaja – urme, ovčetinu, hleb i ponešto od nečiste hrane – Jusuf više nije mogao da suzdržava smeh koji je dugo pokušavao da priguši. Svi ostali su začuđeno pogledali u njega, pošto niko nije primetio ništa smešno. Dvojica templara su izvila obrve, budući da su očigledno posumnjale da su oni predmet Jusufovog podsmeha.

Zato je, u želji da objasni svoj postupak, rekao kako nikada u životu nije ni pomislio da će mu jednog dana kao zaštita tokom noći poslužiti štit s najgorim znakom njegovih neprijatelja. Mada, s druge strane, to potvrđuje nešto u šta je oduvek veroovao, a to je da Bogu u Njegovoj svemoći nije strano da se našali sa Svojom decom. Na tu su se misao svi osmehnuli.

Upravo u tom trenutku templar je primetio komad dimljenog mesa među hranom koju je njegov seržant izvadio iz zavežljaja, rekao je nešto grubo na franačkom jeziku i pokazao

svojim dugim oštrim bodežom. Seržant je pocrvenevši sklonio meso, a templar je slegnuo ramenima u znak izvinjenja, pošto je meso koje je za nekoga na ovome svetu nečisto za drugoga sasvim dobro.

Trojica pravovernih su sada shvatila da se među hranom nalazio komad svinjetine i da je zato ceo obed postao nečist. Jusuf ih je, međutim, brzo šapatom podsetio na reči Božje koje se odnose na slučajeve kada se čovek nađe u nuždi, da tada ne važe ista pravila kao u sopstvenoj kući, i tim objašnjenjem su svi bili zadovoljni.

Jusuf je blagoslovio obed u ime Milostivog i Samilosnog Boga, a templar ga je blagoslovio u ime Gospoda Isusa Hrista i Majke Božje, i niko od petorice ljudi nije pri tom ničim pokazao da se gnuša veroispovesti onog drugog.

Sada su počeli da nutkaju jedni druge hranom, i najzad je templar na Jusufovo navaljivanje uzeo komad ovčetine pečen u testu, presekao ga na dva dela svojim sivim, neukrašenim i, kako se moglo videti, zastrašujuće oštrim nožem, i jedan komad na vrhu bodeža dodao svom seržantu, koji ga je strpao u usta malo oklevajući.

Neko vreme su jeli u tišini. Pravoverni behu na svojoj strani izneli na trpezu pomenutu ovčetinu u testu, kao i seckane zelene pistače uvaljane u šećer i med. Nevernici su sada, kad je svinjetina nestala, na svojoj strani imali sušenu ovčetinu, urme i suv beli hleb.

„Želim nešto da te pitam, templaru“, rekao je Jusuf posle nekog vremena. Govorio je tiho i žustro, a oni koji su mu bili bliski znali su da tako čini posle dugog razmišljanja i kada želi da govori o nečem važnom.

„Ti si naš domaćin, prihvatili smo tvoj poziv i rado ćemo odgovoriti na tvoja pitanja, ali imaj na umu da je naša vera istinita, a ne tvoja“, odgovorio je templar s izrazom lica kao da se usuđuje da se našali i na račun same vere.

„Ti, naravno, razumeš šta ja o tome mislim, templaru, ali pređimo na moje pitanje. Ti si spasio nas, tvoje neprijatelje. Već sam priznao da je tako i zahvalio ti. Ali sada želim da znam zbog čega.“

„Mi nismo spasavali naše neprijatelje“, rekao je templar zamišljeno. „Dugo smo tragali za tom šestoricom razbojnika, nedelju dana smo ih pratili na odstojanju i čekali pravu priliku. Naš zadatak je bio da ubijemo njih, a ne da spasemo vas. Ali Bog je i vas zaklonio svojom zaštitničkom rukom, a ni ti ni ja ne znamo zašto.“

„A ti si baš Al Guti lično?“, bio je uporan Jusuf.

„Da, tako je“, rekao je templar. „Ja sam onaj koga nevernici na jeziku kojim sada govorimo zovu Al Guti, ali moje ime je Arn od Gotije, a moj zadatak je bio da oslobodim zemlju od ovih šest ništarija i ja sam ga ispunio. To je sve.“

„Ali zašto baš ti? Zar nisi ti templarski emir u vašem zamku u Gazi, čovek na visokom položaju? Zašto bi se čovek poput tebe bavio tako niskim zadatkom, koji je pri tome i opasan, da se uputiš u ove negostoljubive predele samo da bi ubijao razbojnike?“

„Zato što je naš red tako i nastao, mnogo pre nego što sam ja rođen“, odgovorio je templar. „U početku, kada su naši oslobodili Hristov grob, hodočasnici nisu imali nikakvu zaštitu na hodočašću do reke Jordan i onog mesta na kome je Jahija, kako ga vi zovete, nekada krstio Isusa Hrista. U to vreme su svi hodočasnici nosili svoju imovinu sa sobom, umesto da je ostavljaju na sigurnom kod nas, kao sada. Bili su lak plen za razbojnike. Tada je nastao naš red kako bi ih štitio. I danas je častan zadatak štititi hodočasnike i ubijati razbojnike. Dakle, to nije, kako ti misliš, nizak posao koji dajemo kome bilo, naprotiv, u tome je sama srž i poreklo našeg reda, i to je častan zadatak, kao što sam rekao. I Bog je uslišio naše molitve.“

„Imaš pravo“, zaključio je Jusuf s uzdahom. „Trebalo bi uvek da štitimo hodočasnike. Koliko bi samo lakši život bio ovde u

Palestini kada bismo svi radili tako! A u kojoj se od franačkih zemalja nalazi ta tvoja Gotija?“

„Ako ćemo pravo, ona se uopšte ne nalazi u nekoj od *franačkih* zemalja“, odgovorio je templar veselo s bleskom u očima kao da je sva njegova učtivost odjednom iščezla. „Gotija se nalazi daleko na severu od franačkih zemalja, na samom kraju sveta. Gotija je zemlja u kojoj gotovo pola godine mogu da hodam po vodi zbog toga što se voda stvrdne po oštroj hladnoći. A iz koje zemlje dolaziš ti, jer ne govoriš arapski kao da si iz Meke?“

„Rođen sam u Balbeku, ali sva trojica smo Kurdi“, odgovorio je Jusuf iznenađeno. „Ovo je moj brat Fahr, a ovo je moj... prijatelj Musa. Kako si i zašto naučio jezik pravovernih, jer takvi kao ti ne ostaju dugo u ropstvu?“

„To je tačno“, odgovorio je templar. „Ovakvi kao ja uopšte ne padaju u ropstvo, a siguran sam da znaš zbog čega. Ali ja živim u Palestini već deset godina, dakle, nisam ovde da bih pljačkom pribavio imovinu i vratio se kući za pola godine. I većina onih koji rade za nas templare govori arapski. Inače, moj seržant se zove Arman od Gaskonje, on je, takoreći, nov ovde i ne razume mnogo od ovoga što govorimo. On čuti zbog toga, a ne kao tvoji, zato što ne smeju da progovore pre nego što im ti dozvoliš.“

„Imaš oštro oko“, promrmljao je Jusuf porumenevši. „Ja sam najstariji, vidiš već i sede vlasi u mojoj bradi, i ja raspolažem porodičnim novcem. Mi smo trgovci i putujemo u Kairo jednim važnim poslom i... ja ne znam šta bi moj brat i moj prijatelj želeli da pitaju jednog neprijateljskog viteza. Mi smo svi miroljubivi ljudi.“

Templar je ispitivački pogledao Jusufa, ali neko vreme ništa nije odgovarao. Odugovlačio je jedući nekoliko badema umočenih u med, zatim je zastao, podigao jednu poslasticu naspram vatre i zaključio da takve đakonije sigurno dolaze iz Alepa.

Potom je privukao mešinu s vinom i ispio gutljaj ne pitajući ništa i ne zamolivši za izvinjenje, a onda ju je dodao svom seržantu. Zatim se zavalio, udobno se namestio, privukao svoj veliki debeli beli ogrtač sa zastrašujućim crvenim krstom i pogledao Jusufa kao da procenjuje protivnika u igri mica, ne baš kao neprijatelja, ali ipak kao nekog koga treba proceniti.

„Moj nepoznati prijatelju ili neprijatelju, kakve koristi imamo od neistina dok ovde zajedno sedimo i jedemo, a obojica smo dali reč da nećemo nauditi jedan drugom?“, rekao je naposletku. Govorio je veoma smireno i bez oštine u glasu. „Ti si ratnik kao i ja. Ako Bog tako želi, sledeći put ćemo se susresti na bojnom polju. Odeća te odaje, konji vas odaju, kao i oprema, a i mačevi naslonjeni na sedla tamo pozadi. Ti mačevi su iskovani u Damasku, nijedan od njih ne košta manje od pet stotina dinara u zlatu. Tvoj i moj mir ubrzo će biti završeni, primirje će se prekinuti, a ako ti još ne znaš za to, ubrzo ćeš saznati. Zato uživajmo u ovom neobičnom trenutku, jer čovek ne dobija često priliku da upozna svog neprijatelja. Ali nemojmo lagati jedni druge.“

Jusufa je obuzelo gotovo neodoljivo iskušenje da iskreno kaže templaru ko je. Ali, istina je da će primirje uskoro biti završeno, iako se to još nije moglo primetiti na bojnim poljima. A reč koju su dali da neće nauditi jedan drugom, a to je razlog zbog kog su uopšte i mogli zajedno da sede i jedu, važila je samo za ovo večer. Obojica su bili nalik jagnjetu koje obeduje u društvu lava.

„Imaš pravo, templaru“, rekao je najzad. „*Inšalah*, ako Bog tako želi, jednog ćemo se dana sresti na bojnom polju. Ali ja, kao i ti, smatram da čovek treba da upozna svoje neprijatelje, a izgleda da ti zaista poznaješ pravoverne više nego što mi poznamo nevernike. Sada dajem dozvolu mojima da ti se obrate.“

I Jusuf se zavalio, takođe se čvršće umotao u svoj ogrtač i dao znak bratu i emiru da imaju dozvolu da govore. Međutim,

obojica su oklevala, budući da su već navikla da sede i samo slušaju. Pošto nijedan od pravovernih nije ništa rekao, templar se nagnuo ka svom seržantu i šapatom poveo kratak razgovor na franačkom.

„Mog seržanta čudi jedno“, objasnio je potom. „Već vaše oružje, konji i odeva vrede više nego što bi oni nesrećni razbojnici ikada mogli da zamisle. Zbog čega ste onda krenuli ovim opasnim putem zapadno od Mrtvog mora bez dovoljne pratnje?“

„Zbog toga što je to najbrži put, a pratnja privlači preveliku pažnju...“, odgovorio je Jusuf odugovlačeći. Nije želeo da ponovo upada u nepriliku i izgovara neistine, te je stoga morao dobro da odmeri svoje reči; njegova pratnja bi sigurno izazvala preveliku pažnju pošto bi se morala sastojati od najmanje tri hiljade konjanika da bi se smatrala bezbednom.

„A budući da smo se uzdali u naše konje, nismo mislili da nas neki bedni razbojnici ili Franci mogu sustići“, dodao je brzo.

„Mudro, a ipak nedovoljno mudro“, rekao je templar klimnuvši glavom. „Tih šest razbojnika pljačkalo je u ovim krajevima već više od godinu i po dana, i poznavalo je predeo kao svoj džep, na određenim delovima puta bili su u stanju da jašu brže od bilo koga od nas. I to ih je učinilo bogatima. Sve dok ih Bog nije kaznio.“

„Ja bih želeo da znam jedno“, rekao je Fahr, koji je sada prvi put nešto izustio i morao da se nakašlje pošto su mu reči zastale u grlu. „Priča se da vi templari koji ste... smešteni u Al Aksi, tamo imate jedan *minbar*, mesto na kome pravoverni mogu da se mole. A rečeno mi je i da ste baš vi templari jednom kaznili nekog Franka koji je sprečavao pravoverne da se mole. Je li to zaista istina?“

Sva trojica pravovernih sada su s pažnjom gledala u neprijatelja, izgledalo je da ih odgovor sve podjednako zanima. Ali

templar se osmehnuo i prvo preveo pitanje na franački svom seržantu, koji je potvrdivši glavom odmah prasnuo u smeh.

„Da, to je više nego istinito“, rekao je templar pošto je malo porazmislio ili se pravio da razmišlja kako bi dodatno zainteresovao svoje slušaoce. „Imamo minbar u Templum Salomonisu, koji vi zovete Al Aksa, Hram daleki. U svakom slučaju, to i nije naročito neobično. U našem zamku u Gazi održavamo *majlis* svakog četvrtka, jedinog dana kada je to moguće, i tada svedoci moraju da se zakunu nad Svetim pismom, svicima Tore ili Kuranom, a u nekim slučajevima i nad nečim drugim što smatraju svetim. Da ste vas trojica egipatski trgovci kao što ste tvrdili, takođe biste znali i da naš red održava značajne poslovne veze s Egipćanima a, koliko znam, nijedan od njih nije naše vere. U Al Aksi, ako ćemo se služiti tim nazivom, nalazi se glavno templarsko sedište, te nam stoga tu dolaze i mnogi posetioци prema kojima želimo da se ponašamo kao prema gostima. Nevolja je u tome što svakog septembra dolaze novi brodovi iz Pize ili Đenove ili iz južnih franačkih zemalja, s novim ljudima uzburkanog duha i punih oduševljenja da, ako ne odmah odmah odu u raj, a ono bar da ubijaju nevernike, ili da, ako ništa drugo, podignu ruku na njih. Takve novajlije nam zadaju mnogo teškoća, i zato se svake godine, čim prođe septembar, svašta događa u našem sedištu, zato što pridošlice nasrću na ljude vaše vere, a mi, naravno, moramo propisno da im očitamo lekciju.“

„Zar ubijate vaše ljude zbog nas?“, kao bez daha je upitao Fahr.

„Naravno da ne!“, odgovorio je templar s iznenadnim žarom. „Za nas je težak greh, kao što je, uostalom, to i za vas u vašoj veri, ubiti čoveka koji pripada istinitoj veri. To je nedopustivo.“

„Ali“, dodao je posle kraćeg ćutanja i pošto mu se ponovo povratilo dobro raspoloženje, „ništa nas ne sprečava da takve veseljake dobro propustimo kroz šake, ako prijateljsko ubeđivanje ostane nedelotvorno. I sâm sam se više puta dobro razonodio time...“

Nagnuo se ka svom seržantu i preveo mu. Kada je seržant na to klimnuo glavom i potvrdio smehom, kao da su osetili veliko olakšanje, i svi su se pridružili glasno se smejući, možda čak malčice preglasno.

Jedan kratak nalet vetra, koji je predstavljao poslednji uzdah večernjeg povetarca odozgo s planina Al Halila, iznenada je doneo smrad templara do trojice pravovernih, koji su ustuknuli i počeli da njuše po vazduhu ne mogavši da prikriju svoja osećanja.

Templari su uvideli da su ih doveli u nepriliku, pa su odmah ustali i predložili da promene mesta u odnosu na pravac vetra i okrenu tkaninu od muslina na kojoj je emir Musa sada počeo da ređa šoljice moke. Trojica domaćina su odmah prihvatila predlog ne izrekavši ništa neučtivo.

„Mi imamo naša pravila“, objasnio je templar izvinjavajući se kada je seo na svoje novo mesto. „Vaše je da se perete i kad treba i kad ne treba, a naša pravila to zabranjuju, to nije ništa gore od toga što vi imate pravila koja vam nalažu da lovite, a mi imamo pravila koja to zabranjuju, izuzev kada je reč o lavovima, ili što mi pijemo vino, a vi ne.“

„Vino je nešto drugo“, primetio je Jusuf. „Zabrana pijenja vina je stroga i to su reči koje je Bog uputio Proroku, mir neka je s njim. Ali mi, inače, nismo kao naši neprijatelji, razmislite samo o Božjim rečima iz sedme sure: *Ko je zabranio Alahove ukrase koje je on za robove svoje stvorio i ukrasna jela.*“

„Tja“, reče templar. „Vaša knjiga je puna i ovog i onog. Ako ti želiš da me navedeš da iz taštine otkrijem svoju sramotu i lepo se namirišem kao svetovni ljudi, onda odmah možeš prestati da me nazivaš svojim neprijateljem. Jer, počuj samo reči iz vaše knjige, iz šezdeset prve sure, reči vašeg Proroka, mir neka je s njim: *O vernici, pomozite Božju veru, kao što su odeveni u belo rekli: 'Mi ćemo pomoći Božju veru!' – kad ih je Isus, sin Marijin,*

upitao: 'Hoćete li mi pomoći Boga radi?' I neki od sinova Izraela su poverovali, a drugi nisu, pa smo Mi one koji su poverovali – protiv neprijatelja njihova pomogli, i oni su pobedili. Meni se, naravno, naročito dopada onaj deo o odevenima u belo...“

Posle ovih reči emir Musa je skočio i krenuo po svoj mač, ali se na pola puta pribrao i zastao. Bio je crven u licu od besa kada je ispružio ruku i optužujući uperio prst u templara.

„Bogohulniče!“, povikao je. „Jedno je što govoriš jezik Kurana. Ali drugo je izvrtanje reči Božjih u huljenje i sprdnju, i ti sada ne bi ostao u životu da njegovo veli... da moj prijatelj Jusuf nije dao svoju reč!“

„Sedi i ponašaj se pristojno, Musa!“, grubo je zarežao Jusuf, ali se brzo pribrao dok je Musa izvršavao njegovo naređenje. „To što si čuo zaista jesu Božje reči i zaista potiču iz šezdeset prve sure i o tim rečima treba da razmisliš. Ali nemoj misliti da ovo pominjanje *odevenih u belo* ima ono značenje na čiji račun se naš gost našalio.“

„Ne, naravno da nije tako“, požurio je templar da izgadi sukob. „To se odnosi na one koji su bili odeveni u belo mnogo pre nastanka mog reda, i moja odeća nema nikakve veze s tim.“

„Kako to da si tako upućen u Kuran?“, upitao je Jusuf svojim uobičajenim i potpuno smirenim tonom, kao da nije došlo ni do kakvih uvredljivih reči i kao da njegov visoki položaj nije bio zamalo otkriven.

„Mudro je proučavati svog neprijatelja, ako želiš mogu ti pomoći da razumeš Bibliju“, odgovorio je templar kao da želi šalom da se izvuče iz neprilike i kao da je zažalio zbog svog nespretnog upada na tlo pravovernih.

Jusuf je upravo nameravao da odgovori oštro na lakomisleni govor o upućivanju u jeretičke nauke, ali prekinuo ga je užasan i dug krik. Krik je zatim prerastao u nešto što je podsećalo na podrugljiv smeh, spuštao se ka njima i odjekivao s brdskih

padina iznad njih. Sva petorica su se ukočila i stala da oslušuju, emir Musa je odmah započeo s vergljanjem reči koje pravoverni upotrebljavaju kako bi odbili pustinjske džine. Zatim se ponovo začuo krik, ali sada je zvučao kao da potiče od duhova iz bezdana, kao da su razgovarali jedni s drugima, kao da su dole opazili neveliku vatru i jedine ljude u tom predelu.

Templar se nagnuo i prošaptao nekoliko reči na franačkom svom seržantu, koji je odmah klimnuo glavom, ustao i pripasao mač, bolje se uvio u crni ogrtač, naklonio se svojim domaćinima nevernici, a potom se bez reči okrenuo i nestao u tami.

„Izvinite zbog ove naše neučtivosti“, rekao je templar. „Ali izgleda da se gore u našem logoru dešava pravo krvoproliće zbog svežeg mesa, i moramo se pobrinuti za konje.“

Činilo se da ne nalazi za shodno da išta dalje objašnjava i uz naklon je pružio šoljicu moke ka emiru Musi kako bi mu ovaj dolio. Emirova ruka je bila pomalo nesigurna dok je sipao.

„Poslao si svog seržanta tamo u mrak, i on te je poslušao ne trepnuvši?“, začudio se Fahr, a glas mu je zvučao promuklo.

„Da“, rekao je templar. „Čovek sluša naređenja čak i ako oseća strah. Ali ja mislim da Armana nije strah. Mrak je bolji prijatelj onome ko nosi crni ogrtač nego onome ko nosi beli, a Armanov mač je oštar i njegova ruka je sigurna. A oni tamo divlji psi, te pegave zveri što grozno urliču, takođe su poznati po plašljivosti, zar nije tako?“

„Ali jesi li ti siguran da smo čuli samo divlje pse?“, upitao je Fahr nepoverljivo.

„Ne“, reče templar. „Postoji mnogo nama nepoznatog između neba i pakla, i niko ne može biti sasvim siguran. Ali Gospod je pastir naš i ništa nam neće nedostajati dok budemo hodili kroz dolinu senke smrti. Arman sigurno izgovara tu molitvu dok korača kroz tamu. U svakom slučaju, ja bih je izgovarao.“

Ako nam je Bog već odmerio vreme koje ćemo provesti na zemlji i želi da nas pozove k sebi, tada, naravno, ne možemo ništa učiniti. Ali do tog časa ćemo pripisivati lavež divljim psima ili neprijateljima, a znam da o tome i vi koji verujete u Proroka, mir neka je s njim, a poričete Sina Božjeg, mislite isto što i mi. Zar nisam u pravu, Jusufe?“

„U pravu si, templaru“, složio se Jusuf. „Ali gde se, onda, nalazi granica između razuma i vere, između straha i uzdanja u Boga? Ako čovek mora poslušati naređenje, kao što mora tvoj seržant, čini li to njegov strah manjim?“

„Kada sam bio mlad, mada ja ni sada nisam naročito star“, rekao je templar nakon što je, kako se činilo, dobro razmislio, „stalno sam se bavio tom vrstom pitanja. To je dobro za glavu, jer čovek izoštri misli kada koristi glavu. Ali bojim se da sam sada već prilično otupeo. Čovek sluša naređenja. Čovek pobeđuje zlo. Čovek zatim zahvaljuje Bogu, i to je sve.“

„A ako čovek ne pobeđi neprijatelja?“, zapitao je Jusuf mekim glasom koji beše neobičan njegovim pratiocima.

„Tada čovek umre, barem je tako u mom i Armanovom slučaju“, odgovorio je templar. „A sudnjeg dana će i mene i tebe izmeriti i izvagati, a ja ne želim da kažem kuda ćeš ti posle toga, iako znam šta ti sam misliš o tome. A ako ja umrem ovde u Palestini, obezbeđeno mi je mesto u raj.“

„Veruješ li ti zaista u to?“, nastavio je Jusuf svojim neobičnim, mekim glasom.

„Da, verujem u to“, odgovorio je templar.

„Onda mi reci jedno, stoji li takvo obećanje uistinu u tvojoj Bibliji?“

„Ne, ne stoji baš tako.“

„A ipak si sasvim siguran u to?“

„Da, sveti otac iz Rima je obećao...“

„Ali on je samo čovek! Koji ti čovek može obećati mesto u raju, templaru?“

„Ali Muhamed je takođe bio čovek! A *ti* veruješ u njegova obećanja, oprosti, mir neka je s njim.“

„Muhamed, mir neka je s njim, bio je poslanik Božji, a Bog je rekao: *A Poslanik i oni koji s njim veruju bore se zalažući imetke svoje i živote svoje. Njima će svako dobro pripasti i oni će ono što žele ostvariti.* Ovo je, valjda, jasno rečeno? A nastavak glasi...“

„Znam! Sledeći ajet u devetoj suri“, naglo ga je prekinuo templar. „*Bog im je pripremio rajske bašte kroz koje će reke teći, u kojima će večno boraviti. To je veliki uspeh!* Pa onda se, valjda, razumemo? Ništa od toga nije ti strano, Jusufe. A osim toga, razlika između tebe i mene jeste u tome što ja nemam nikakve imovine, što sam se predao Bogu i što ću, kada On odluči, za Njega umreti. Tvoja vera ne protivreči onome što sam rekao.“

„Tvoje poznavanje reči Božjih zaista je veliko, templaru“, primetio je Jusuf, osećajući zadovoljstvo što je neprijatelja uhvatio u klopku, a to su i njegovi pratioci mogli da primete na njemu.

„Da, kao što sam rekao, čovek mora poznavati svog neprijatelja“, rekao je templar prvi put nesigurno, kao da je i on uvideo da ga je Jusuf saterao u ćošak.

„Ali, ako tako govoriš, onda ti nisi moj neprijatelj“, odgovorio je Jusuf. „Ti citiraš Kuran časni, a to su Božje reči. To što si rekao se, dakle, odnosi na mene, ali još uvek ne i na tebe. Za pravoverne je sve to jasno kao dan, ali šta to predstavlja za tebe? Ja, uistinu, ne znam tako mnogo o Isusu kao što ti znaš o Proroku, mir neka je s njim. Ali šta je Isus rekao o svetom ratu? Zar je Isus rekao i jednu jedinu reč o tome da ćeš otići u raj ako me ubiješ?“

„Hajde da se sada ne sporimo oko toga“, rekao je templar načinivši pokret rukom koji je izražavao samopouzdanje, kao

da je sve odjednom postalo ništavno, iako su svi mogli da vide njegovu nesigurnost. „Naša vera nije ista, iako ima mnogo sličnog. Ipak moramo živeti zajedno u istoj zemlji, u najgorem slučaju boriti se jedni protiv drugih, a u najboljem sklapati sporazume i zaključivati poslove. Ne govorimo sada o drugom. To je moja želja, a ja sam vaš gost.“

Svi su shvatili da je Jusuf protivnika saterao u ćošak iz koga ovaj više nije mogao da se brani; Isus očigledno nikada nije rekao ništa o tome kako je bogougodno ubijati Saracene. Međutim, kada se našao u škripcu, templar se ipak izvukao iz neugodnog položaja pozvavši se na nepisane zakone pravovernih o gostoprimstvu. A tu mu se mora učiniti po volji, jer zaista jeste njihov gost.

„Ti uistinu znaš mnogo o svom neprijatelju, templaru“, rekao je Jusuf, dok je i glasom i izrazom lica odavao koliko ga je razveselilo što je odneo pobjedu u raspravi.

„Kao što smo se složili, čovek mora upoznati neprijatelja“, odgovorio je templar tiho i gledajući u zemlju.

Neko vreme su sedeli bez reči i gledali u svoje šoljice moke, jer im je bilo teško da ponovo neusiljeno pokrenu razgovor nakon Jusufove pobjede. Ali tišina je prekinuta kada su ponovo začuli zveri. Ovog puta su svi znali da su u pitanju životinje a ne neka đavolska stvorenja, i zvučalo je kao da napadaju nešto ili nekoga, a nedugo zatim i kao da beže ispuštajući krike koji su svedočili o bolu i smrti.

„Kao što sam rekao, Armanov mač je oštar“, promrmljao je templar.

„Zbog čega ste, za ime sveta, poneli njihove leševe?“, upitao je Fahr, kome su kroz glavu prolazile iste misli kao i njegovoj braći po veri.

„Naravno, bilo bi mnogo bolje da smo ih uhvatili žive. U tom slučaju ne bi tako zaudarali na putu kući i mogli bi da jašu

bez poteškoća. Ali sutra će biti vruć dan, pa ćemo morati da nastavimo putovanje rano izjutra, pre nego što počnu previše da smrde“, odgovorio je templar.

„A da ste ih povelili sa sobom kao zarobljenike, da ste ih doveli žive u Al Kuds, šta bi tada bilo s njima?“, navaljivao je Fahr.

„Predali bismo ih našem emiru u Jerusalimu, koji je jedan od najviših po činu unutar našeg reda. On bi ih dalje predao svetovnoj vlasti, potom bi im svukli svu odeću osim one koja im pokriva sramotu i obesili ih na zidu gore kod stene“, odgovorio je templar kao da se to samo po sebi podrazumeva.

„Ali već ste ih ubili, zašto im ovde ne svučete odeću i prepustite ih sudbini koju zaslužuju? Zašto još čuvate njihove leševe od divljih zveri?“, dalje je pitao Fahr kao da ne želi da odustane ili kao da ne može da shvati.

„Mi ćemo ih, bez obzira na sve, obesiti tamo“, odgovorio je templar. „Svako mora da zna da će onaj ko pljačka hodočasnike pre ili kasnije visiti tamo. To je sveti zavet našeg reda, i on mora uvek biti ispunjen, dokle god nam je Bog u pomoći.“

„Šta činite s njihovim oružjem i odećom?“, upitao je emir Musa glasom kojim kao da je želeo da razgovor opet postane razuman. „Mora da su imali mnogo dragocenosti.“

„Jesu, ali sve su to ukradena dobra“, odgovorio je templar povrativši deo pređašnje sigurnosti. „To jest, u to ne računam njihovo oružje i opremu, pošto njih ne možemo nikako upotrebiti. Ali tamo gore, gde smo Arman i ja podigli logor, u jednoj pećini se nalazi njihovo razbojničko skrovište. Sutra ujutru ćemo voditi teško natovarene konje, jer imajte u vidu da su te zveri ovde pljačkale duže od pola godine.“

„Ali vi ne smete da posedujete ništa“, primetio je Jusuf blago, a onda veselo podigao obrve kao da je pomislio da je ponovo dobio bitku protiv čoveka koji bi ga, po svoj prilici, oborio na zemlju poput deteta kada bi se susreli s oružjem u rukama.

„Ne, ja zaista ništa ne smem da posedujem!“, prasnuo je templar iznenađeno. „Ako mislite da ćemo uzeti razbojničko blago za sebe, zaista ste se prevarili. Mi ćemo izložiti sva ukradena dobra ispred crkve Hristovog groba sledeće nedelje, i ako tada oni koji su pokradeni budu mogli da pronađu svoju imovinu, dobiće je natrag.“

„Ali većina onih koji su pokradeni verovatno je mrtva.“, tiho je primetio Jusuf.

„Ipak mogu imati žive naslednike, a ono na šta niko ne bude polagao pravo pripašće našem redu“, odgovorio je templar.

„To je veoma zanimljivo objašnjenje onoga što sam čuo o tome kako smatrate da vam je svako pljačkanje na bojnopolju ispod časti“, rekao je Jusuf uz osmeh koji je otkrivao kako smatra da je još jednom pobedio u dvoboju rečima.

„Ne, mi ne pljačkamo na bojnopolju“, odgovorio je templar hladno. „Obično to ne predstavlja nikakvu teškoću, pošto postoji mnoštvo onih koji to čine. Ako smo imali udela u pobeđi, odmah se obraćamo Bogu. Ako želiš da čuješ šta tvoj Kuran kaže o pljačkanju na bojnopolju...“

„Ne, hvala!“, prekinuo ga je Jusuf podigavši ruku u znak upozorenja. „Mi se radije ne bismo vraćali na razgovor u kome može izgledati kao da ti, nevernik, znaš više od nas o Prorokovim rečima, mir neka je s njim. Dozvoli mi da ti umesto toga postavim jedno veoma iskreno pitanje.“

„Dobro. Postavi mi iskreno pitanje i dobićeš odgovarajući odgovor“, rekao je templar i podigao uvis oba dlana kako bi, onako kako to čine pravoverni, pokazao da se slaže s promenom teme razgovora.

„Rekao si da će primirje između nas ubrzo biti završeno. Imaš li na umu Brinsa Arnata?“

„Ti znaš mnogo, Jusufe. Brins Arnat, koga mi zovemo Renald Šatiljonski, a koji, osim toga, nije nikakav 'princ', već

jedan zao čovek i, na nesreću, saveznik templara, ponovo je počeo s pljačkanjem. Ja to znam i žalim zbog toga, i ne želim da budem njegov saveznik, ali slušam naređenja. Međutim, nije on najveća nevolja.“

„Onda to ima nekakve veze s onim novim *princem* koji je došao s velikom vojskom iz zemlje Franaka. Kako se on zove, nešto kao *Filus*?“

„Ne“, osmehnuo se templar. „*Filus* sigurno jeste, pošto je nećiji sin. Zove se Filip od Flandrije, on je vojvoda i jeste došao s velikom vojskom. Ali sada te moram upozoriti, ako ćemo nastavljati ovaj razgovor.“

„Zbog čega?“, pitao je Jusuf glumeći bezbrižnost. „Pa ja imam tvoju reč. Da li se nekada desilo da si prekršio ono u šta si se zakleo?“

„Zakleo sam se u nešto što još uvek nisam ispunio, a proći će još deset godina pre nego što budem mogao to da učinim, ako Bog da. Ali nikada nisam pogazio svoju reč, i to se, tako mi Bog pomogao, nikada neće ni dogoditi.“

„Onda dobro. A zašto bi naše primirje bilo prekršeno dolaskom nekog tamo Filusa iz neke Flamzije? To se, valjda, stalno događa?“

Templar je dugo ispitivački gledao Jusufa u oči, ali on nije skrenuo pogled. To je potrajalo jer nijedan nije želeo da popusti.

„Ti želiš da zatajiš ko si u stvari“, rekao je naposletku templar ne skrećući pogled s Jusufa. „Ali malo je ljudi koji mogu znati tako mnogo o ratnim dešavanjima, i niko od njih se, osim toga, ne izdaje za trgovca koji putuje u Kairo. Ako budeš govorio više od ovoga, ne mogu se više pretvarati da ne znam ko si, da si čovek koji ima doušnike, čovek koji zna. Takvih ljudi nema mnogo.“

„I ti imaš moju reč, seti se toga, templaru.“

„Većina bi se pre uzdala u tvoju reč nego u reč bilo kog drugog nevernika.“

„Činiš mi čast tim rečima. Nego, zbog čega će naše primirje biti prekršeno?“

„Zamoli tvoje ljude da se udalje ako želiš da nastavimo ovaj razgovor, Jusufe.“

Jusuf je neko vreme zamišljeno čupkao bradu. Ako je templar zaista shvatio s kim razgovara, da li je želeo da pojednostavi situaciju, da prekrši svoju reč i ubije ga? Ne, u to je teško poverovati. Imajući u vidu kako je ovaj čovek ubijao ranije tokom večeri, ne bi mu bilo potrebno da ovako olakša kršenje reči, već bi odavno isukao mač.

Ipak, nije bilo je lako shvatiti njegov zahtev koji se činio nerazumnim, a pri tom niko ne bi imao naročite koristi od njegovog ispunjenja. Najzad je Jusufova radoznalost jednostavno nadvladala njegovu opreznost.

„Ostavite nas“, kratko je naredio. „Namestite ležajeve za spavanje malo dalje, ovde možete pospremiti ujutru, setite se da smo na putu, i svih onih pravila koja važe kada smo na putu.“

Fahr i emir Musa su oklevali, napola su ustali i pogledali ka Jusufu, ali njegov strogi pogled naterao ih je da se povinuju naređenju. Naklonili su se templaru i povukli se. Jusuf je u tišini sačekao da se njegov brat i najbolji ratnik iz njegove straže dovoljno udalje i da začuje šuškanje dok se pripremaju za spavanje.

„Ne verujem da će moj brat i Musa lako pasti u san“, rekao je Jusuf.

„Neće“, odgovorio je templar. „Ipak neće moći ni da čuju šta govorimo.“

„Zbog čega je tako važno da ne čuju šta govorimo?“

„Nije važno“, osmehnuo se templar. „Važno je da ti znaš da ne čuju šta govoriš. Tada više nećeš morati da me pobeđuješ na rečima i naš razgovor će postati iskreniji. U tome je suština.“

„Za jednog čoveka koji živi u manastiru znaš mnogo o ljudskoj prirodi.“

„U manastiru čovek nauči mnogo o ljudskoj prirodi, više nego što misliš. A sada pređimo na ono što je važno. Ja ti ne govorim ništa izuzev onoga što sam već siguran da i sam znaš, jer bi sve drugo bilo izdaja. Ali razmotrimo sada okolnosti. Kao što znaš, dolazi još jedan franački velikaš. On će ovde ostati neko vreme, a kod kuće su ga svi blagosiljali zbog njegovog svetog zadatka u Božjoj službi i tako dalje. Sa sobom dovodi veliku vojsku. Šta onda on želi?“

„Da se brzo obogati, jer je imao velike troškove.“

„Upravo tako, Jusufe, upravo tako. Ali želi li da krene na samog Saladina i na Damask?“

„Ne. Tako bi rizikovao da izgubi sve.“

„Upravo tako, Jusufe. Mi se u potpunosti razumemo i možemo da razgovaramo bez preterane učtivosti i pretvaranja sada kada nas tvoji podređeni ne slušaju. Pa, kuda će onda krenuti taj novi pljačkaš sa svojom vojskom?“

„Na neki umereno jak i umereno bogat grad, ali ne znam na koji.“

„Upravo tako. Ni ja ne znam koji je grad u pitanju. Homs? Hama? Možda. Alep? Ne, predaleko je i suviše je dobro utvrđen. Recimo Homs ili Hama, što se samo nameće. Šta će onda učiniti naš svetovni hrišćanski kralj u Jerusalimu i kraljevska vojska?“

„Oni nemaju mnogo izbora. Priključiće se pljačkanju, iako bi radije upotrebili nove snage da krenu na Saladina.“

„Upravo tako, Jusufe. Ti sve znaš i sve razumeš. Dakle, sada obojica znamo kako stvari stoje. Šta ćemo učiniti povodom toga?“

„Za početak ćemo i ti i ja održati reč.“

„Naravno, na to ne treba trošiti reči. Ali šta ćemo još učiniti?“

„Iskoristićemo ovaj trenutak primirja za to da bolje razumemo jedan drugog. Možda više nikada neću imati priliku da razgovaram s jednim templarom. Ti možda nikada nećeš imati priliku da razgovaraš sa... neprijateljem poput mene.“

„Ne, ti i ja se svakako srećemo samo sada.“

„To je čudan Božji hir... ali dozvoli mi, u tom slučaju, da te upitam, templaru, šta je još osim Boga potrebno da vas mi, pravoverni, pobedimo?“

„Potrebne su dve stvari. Prva je ono što Saladin već čini: ujedinjuje sve Saracene protiv nas. To se već događa. Drugo je izdaja među onima koji veruju u Isusa Hrista, izdaja ili teški gresi zbog kojih će nas Bog kazniti.“

„A ako ne bude izdaje i tih teških grehova?“

„Onda niko od nas neće pobediti, Jusufe. Razlika između nas je u tome što vi, Saraceni, možete da gubite bitku za bitkom. Dok oplakujete svoje mrtve, već se nova vojska sprema za pohod. Mi hrišćani možemo izgubiti samo jednu veliku bitku, a tako glupi nismo. Ako smo nadmoćni, napašćemo. Ako smo slabiji, potražićemo zaklon u našim tvrđavama. To može trajati večno.“

„Dakle, naš rat će trajati večno?“

„Možda, a možda i ne. Neki među nama... poznaješ li grofa Rejmonda od Tripolija?“

„Da, znam... znam za njega. I šta s njim?“

„Ako hrišćani poput njega osvoje vlast u Jerusalimskom kraljevstvu, a vi na vašoj strani imate vođu poput Saladina, može nastati mir, i to pravedan mir, što je u svakom slučaju bolje od beskrajnog rata. Mnogi templari razmišljaju kao grof Rejmond. Ali, vratimo se gde smo stali, na ono što će se sada desiti. Jovanovci su krenuli s kraljevskom vojskom i onim 'Brinsem' gore u Siriju. Mi, templari, to nismo učinili.“

„To već znam.“

„Da, ti bez sumnje to znaš zbog toga što je tvoje ime Jusuf ibn Ejub Salah al Din, koga mi na našem jeziku zovemo jednostavno Saladin.“

„Neka nam se Bog smiluje sad kada to znaš.“

„Bog nam se smilovao podarivši nam ovaj čudnovati razgovor u poslednjim časovima primirja.“

„A mi ćemo, obojica, održati reč.“

„Iznenaduje me tvoja uznemirenost zbog toga. Ti si jedini među našim neprijateljima poznat po tome da uvek držiš reč. Ja sam templar. Mi uvek držimo reč. A sada dosta o tome.“

„Da, dosta o tome. Ali šta ćemo činiti sada, dragi moj neprijatelju, u ovaj pozni čas pred zoru kada obojica imamo neodložna posla, ti sa svojim leševima koji zaudaraju, a ja s nečim što ne želim da kažem?“

„Držaćemo se verovatno jedine prilike u životu koju će nam Bog pružiti da razumno razgovaramo s najstrašnijim od svih neprijatelja. Ali ti i ja sa slažemo oko jednog... oprosti mi što te oslovljavam tako jednostavno, sada kad znam da si sultan Kaira i Damaska.“

„Ne čuje nas niko osim Boga, kako si mudro zahtevao. Želim da me samo ove noći oslovljavaš sa ti.“

„Mislim da smo se složili oko jednog. Rizikujemo večiti rat zbog toga što nijedna strana ne može da pobedi.“

„To je istina. Ali ja želim da pobedim, zakleo sam se da ću pobediti.“

„I ja sam. To znači večiti rat?“

„To ne zvuči kao lepa budućnost.“

„Onda nastavljamo, iako sam ja samo običan emir među templarima, a ti si jedini među našim neprijateljima koga imamo razloga da se bojimo. O čemu ćemo sada pričati?“

Počeli su s pitanjem sigurnosti hodočasnika. Ono se prvo nametalo. Zbog toga su se, uostalom, i sreli, ako bi želeli da pronađu ljudsko objašnjenje za to, a ne da isključivo vide Božju volju u svemu. I mada su obojica verovala, barem kada su govorila naglas i obraćala se drugima, da Božja volja upravlja svime, ipak nijednom od njih nije bilo nepoznato da i ljudi svojom

slobodnom voljom mogu izazvati veliku nesreću ili srazmerno veliku sreću. To je bio kamen temeljac njihovih veroispovesti.

Te noći su dugo razgovarali. Fahr je u zoru zatekao svog starijeg brata – veličanstvenog gospodara, Svetlo vere, vođu pravovernih u svetom ratu, vođu u pustinji, sultana Egipta i Sirije, uzdanicu vernika, čoveka koga će nevernici zanavек zvati jednostavno Saladin – kako sedi poguren, umotan u ogrtač, s kolenima privučenim do brade, i zuri u žar koji se polako gasi.

Beli štit s groznim crvenim krstom beše iščezao, kao i templar. Saladin je umorno podigao pogled ka bratu, gotovo kao da se probudio iz sna.

„Kada bi svi naši neprijatelji bili kao Al Guti, nikada ne bismo mogli da pobedimo“, rekao je zamišljeno. „Međutim, s druge strane, kada bi svi naši neprijatelji bili kao on, pobeda nam ne bi ni bila potrebna.“

Fahr nije shvatao šta njegov brat i gospodar želi da kaže, ali je pretpostavio da samo besmisleno i umorno mrmrlja, kao i mnogo puta pre toga kada bi Jusuf predugo sedeo budan i razmišljao.

„Moramo krenuti, čeka nas naporno jahanje do Al Ariša“, rekao je Saladin i ukočeno se podigao s mesta. „Rat čeka, uskoro ćemo pobediti.“

Bila je istina da rat čeka, jer tako je bilo pisano. Ali pisano je bilo i da će se Saladin i Arn Magnuson od Gotije uskoro ponovo sresti na bojnom polju i da će samo jedan od njih odatle izaći kao pobednik.